

1. Shrnutí

- Hrubý domácí produkt v roce 2016 vzrostl o 2,3 %. Hospodářský růst byl podpořen především rostoucími výdaji domácností na konečnou spotřebu. Neméně důležitou úlohu sehrál růst kladného přebytku bilance zahraničního obchodu, na kterém se projevil i pozitivní ekonomický vývoj nejbližších obchodních partnerů ČR. V porovnání s předchozím rokem se meziroční tempo ekonomického růstu zpomalilo. Hlavní příčinou však byla vysoká srovnávací základna roku 2015, ve kterém se projevila kombinace jednorázových růstových faktorů, které se v roce 2016 neopakovaly. Jedním z těchto faktorů byla investiční aktivita, jejíž příspěvek k růstu HDP v roce 2016 byl záporný (-0,9 p.b.).
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) v roce 2016 vzrostla o 2,1 %. Nejvýrazněji se na růstu HPH projevil zpracovatelský průmysl, jehož význam pro růst HPH se prohloubil. Dařilo se také činností v oblasti nemovitostí a zejména odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství, k jehož silnému růstu HPH (o 9,5 %) přispěla velmi dobrá úroda. Naopak v průběhu roku zpomaloval výkon stavebnictví, jehož záporný příspěvek k růstu HPH byl -0,3 p.b.
- Česká republika v roce 2016 dosáhla výrazného přebytku běžného účtu platební bilance, především díky mimořádně vysokému kladnému saldu obchodu se zbožím a službami. Hodnota vývozu byla rekordní a dosáhla 3312 mld. korun (i přes zpomalení růstu exportu v druhé polovině roku). Těchto výsledků bylo dosaženo především díky silně rostoucímu exportu motorových vozidel, který tvořil 27,8 % vývozu z ČR.
- Cenový vývoj byl ovlivněn poklesem cen ropy na přelomu let 2015 a 2016. Ten se promítal do spotřebitelských cen, jejichž meziroční růst v prvních třech čtvrtletích nepřekročil 0,6 %, i do cen průmyslových výrobců, které po celý rok meziročně klesaly. Pro spotřebitelské ceny byl určující i vývoj cen potravin, které výrazně klesaly v prvních třech čtvrtletích. V závěrečném čtvrtletí ceny potravin vzrostly a růst spotřebitelských cen se začal přibližovat 2 %. Výrazně rostly ceny nemovitostí. Nedostatek cenově dostupných bytů i územní nesoulad mezi nabídkou a poptávkou se podepsaly na zrychlení růstu realizovaných cen starších bytů, které ve 4. čtvrtletí 2016 meziročně vzrostly o 14,5 %. Pověsil pokles cen importovaného zboží a skončilo tak období importovaných deflačních tlaků.
- Měnové podmínky v ČR byly do značné míry určeny nízkými úrokovými sazbami a pokračujícím režimem intervencí. Úrokové sazby na vkladech se během roku 2016 dále snižovaly. Pokračoval odliv peněžních prostředků z termínovaných účtů ve prospěch běžných účtů. Vzhledem k nízkým sazbám a snadné dostupnosti rostl objem úvěrů poskytnutých domácnostem. Očekávané změny pravidel pro poskytování hypoték v závěru roku urychlily nárůst objemu těchto úvěrů.
- Situace na trhu práce se v roce 2016 nadále zlepšovala. Tempo růstu celkové zaměstnanosti sílilo již třetí rok v řadě, loni dosáhlo 1,8 %¹. K vyšší zaměstnanosti přispěl z více než 40 % zpracovatelský průmysl, v průběhu roku se však stále více prosazovaly i služby. Práci mělo na sklonku loňského roku rekordních 5,32 mil. lidí. Zvýšil se však i podíl podniků, které považovaly nedostatek pracovní síly za důležitou bariéru svého růstu. Obecná míra nezaměstnanosti se po celý rok dále snižovala především zásluhou redukce počtu dlouhodobě nezaměstnaných a v prosinci 2016 činila 3,6 %. Nabídka volných pracovních míst se nadále rozšiřovala, nejlépe se uplatňovali specialisté a kvalifikovaní manuální pracovníci. Dobrá finanční situace podniků i sílící obtíže při hledání nových pracovníků tlačily na zvyšování nominálních mezd. Ty loni vzrostly o 4,2 %, nejvíce od roku 2008. Navyšování minimální mzdy společně s posílením výdělků v odvětvích s dominancí státu se promítly v 6% růstu mzdového mediánu ve 4. čtvrtletí 2016 a přispěly tak ke snížení mzdové diference zaměstnanců. Navzdory sílící inflaci na konci roku rostly průměrné reálné mzdy za celý rok o 3,5 %, tedy nejvyšším tempem od roku 2007.
- Hospodaření státního rozpočtu (SR) skončilo kladným saldem ve výši 61,8 mld. korun. Rozpočtový přebytek byl naposledy dosažen v období let 1993–1995. Loňské příjmy i výdaje SR byly výrazně ovlivněny nepravidelnostmi v čerpání prostředků z rozpočtu EU. Výdaje SR na investice se meziročně propadly o 52 % (proti roku 2014 o čtvrtinu) a jejich podíl na celkových výdajích rozpočtu poklesl pod 7 %. Stablní růst ekonomiky se odrazil ve vyšším inkasu zejména přímých daní, ale i v deficitu důchodového účtu, jenž se meziročně snížil bezmála o polovinu. Státní dluh za loňský rok poklesl o 3,6 % (na 1613,4 mld. korun), nejvíce od vzniku samostatné ČR.

¹ Sezónně očištěné údaje v pojetí národních účtů

